

6.2.2018

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntöne 22.12.2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 13.6.2017, että Liikennevirastossa nykyisin hoidettavat tie-, meri- ja rautatieliikenteen liikenteenohjaustoiminnot yhtiötetään valtion osakeyhtiöksi 1.1.2019 alkaen. Perustettavan liikenteenohjausyhtiön liiketoiminta perustuisi strategiseen kumppanuuteen ja sen mukaisesti sopimuksiin liikenneväyläverkosta vastaavan Liikenneviraston kanssa. Liikennevirasto hankkisi yhtiöltä liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut kokonaispalveluna sovittuun palvelutasoon. Yhtiö voisi tuottaa tulevaisuudessa muita palveluja myös markkinaehtoisesti.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan liikenteenohjauksen toteuttamiseen kerätään ja ylläpidetään laajoja tietovarantoja. Liikenteenohjauksen tietopääoma koostuu ylläpidettävistä tietovarannoista, joissa hallittavat tiedot palvelevat ensisijaisesti liikenteenohjausta. Nykyisin olisi kuitenkin tarpeen saada liikenteenohjauksen tietovarannot hyödynnettäviksi yhä laajemmin myös esimerkiksi yritysten, tutkijoiden, median ja kuluttajien käyttöön. Tietovarantojen kehittämisen tavoitteena tulisi olla tiedon hyödyntämisen laajentaminen ja uusien digitaalisten palveluiden ja palvelumarkkinoiden synnyttäminen. Parhaimmillaan tulevaisuudessa käytössä olisi muun muassa uusia, nykyaikaisia tiedonlatauspalveluja ja rajapintaratkaisuja ja palvelujen kehityksen kiihdyttämiseksi tiedon tulisi olla maksutonta.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (jäljempänä KKV) näkemyksen mukaan liikenteenohjauksen toteuttamiseksi kerättyjen tietovarantojen hyödyntäminen innovatiivisten ratkaisujen ja uudenlaisten hyödyketuotannon muotojen kehittämisessä sekä uuden yritystoiminnan synnyttämisessä ovat lähtökohtaisesti kannatettavia tavoitteita. Mikäli julkisomisteinen erityistehtäväyhtiö hyödyntää edellä mainittuja tietovarantoja omassa markkinaehtoisessa toiminnassaan, on tällöin kiinnitettävä erityistä huomiota tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamiseen kaikille toimijoille markkinoilla.

KKV kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esitysluonnoksen mukaan perustettava liikenteenohjausyhtiö voisi yhtäältä tuottaa liikenteenohjauspalvelujen lisäksi muita palveluja markkinaehtoisesti ja toisaalta yhtiön tavoitteena ei ole kilpailulla yksityisten toimijoiden kanssa. Edellä mainitut tavoitteet näyttävät toisiinsa nähden ristiriitaisilta, minkä vuoksi niitä tulisi selventää ja täsmentää kilpailuneutraaliteettiongelmien ehkäisemiseksi. Hallituksen esityksessä tulisi näin ollen tarkemmin määrittää perustettavan yhtiön lakisääteiset ja muut mahdolliset tehtävät. Muutoin vaarana on, että yhtiö tulisi toimimaan kilpailutilanteessa yksityisen palvelutarjonnan kanssa. Ilman nykyistä selkeämpää yhtiön tehtävien rajausta on olemassa riski siitä, että yhtiön toiminta saa muotoja jotka estävät tai vääristävät kilpailua.

6.2.2018

Perustettavan liikenteenohjausyhtiön lakisääteiset velvoitteet ja muu toiminta on rajoittava tarkoin ja täsmennettävä siten, ettei kilpailuongelmia synny. Yhtiölle tulee myös asettaa nykyistä selkeämpi velvoite olla toimimatta kilpailluilla markkinoilla. KKV pitää lisäksi tärkeänä, että yhtiön lakisääteisistä ja muista tehtävistä säädetään laissa ja ettei kilpailuneutraliteettiongelmien ehkäisemistä jätetä pelkästään yhtiön omistajaohjauksen varaan.

Antti Neimälä
pääjohtajan sijainen, ylijohdaja

Jussi Pääkkönen
erikoistutkija